

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

زمان چاپ: ۱۴۰۰/۴/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

آموزش و پرورش و روش های انتقال اطلاعات

هادی بنی اردلان^۱، زینب پیر^۲، داود نادری^۳، ماریا عسکری^۴

- ۱- کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی
- ۲- کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی
- ۳- کارشناسی جغرافیا
- ۴- کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب

چکیده

آموزش و پرورش مهم ترین نهاد آموزشی است که در جهت توسعه همه جانبه، با تأثیرگذاری بر فرهنگ جوامع و ایجاد زمینه لازم، شرایط مناسب را برای دستیابی به نتیجه مطلوب و رفع مشکلات فراهم می آورد فرایند آموزش، از پیدایش انسان بر زمین آغاز شده و به باور برخی آموزش و پرورش (یا گونه ای از آن) از نظر قدمت دومین پیشه انسان ها بوده است. هیچ جامعه انسانی ای وجود نداشته که اهمیت و مرکزیت آموزش را رد کند در جوامع بدوی، آموزش رسمی به شکل امروزی آن وجود نداشت. در واقع در تمامی فعالیت های روزمره بالغین نقش معلمان را بازی می کردند و همه جا کلاس درس بود. انباشتگی دانش در طول زمان باعث شد که یک نفر بالغ نتواند بر تمامی آن مسلط شود. راه حلی که جامعه برای این مشکل پیدا کرد آموزش به نوع رسمی بود: مدرسی تشکیل شد و متخصصینی در آن ها به گونه ای مفید به انتقال فرهنگ و دانش موجود کمک می کردند. انسان ها برای دستیابی به اهداف، نیازها و غرایز خود انگیزش لازم را کسب می نمایند. در خصوص جویندگان علم و دانشجویان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، از اهمیت خاصی برخوردار است. با این انگیزه، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود دنبال می کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند بنابراین، می توان گفت انگیزش، دلایل رفتار افراد را نشان می دهد و مشخص می کند که چرا آن ها به روشی خاص عمل می کنند

واژگان کلیدی: آموزش، پرورش، فرهنگ، پیشرفت تحصیلی، یادگیری، مطلوب.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

مقدمه

انسان‌ها برای دستیابی به اهداف، نیازها و غرایز خود انگیزش لازم را کسب می‌نمایند. در خصوص جویندگان علم و دانشجویان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، از اهمیت خاصی برخوردار است. با این انگیزه، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود دنبال می‌کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند (محمدی، ۱۳۸۵؛ به نقل از یوسفی، قاسمی و فیروزنیا، ۱۳۸۸). بنابراین، می‌توان گفت انگیزش، دلایل رفتار افراد را نشان می‌دهد و مشخص می‌کند که چرا آن‌ها به روشی خاص عمل می‌کنند (امیدیان، ۱۳۸۵؛ به نقل از یوسفی و همکاران، ۱۳۸۸).

استفاده از تلفن همراه؛ در کشورهای پیشرفته بخش مهمی از زندگی نوجوانان و جوانان را به خود اختصاص داده است. استفاده از تلفن همراه در اروپا بسیار افزایش یافته است. بر طبق گزارشات آماری سازمان ائتلافی و سویس تقریباً ۹۰٪ از ساکنان کشورهای اروپایی صاحب تلفن همراه هستند (بیلوکس، ون درلیندن و روچات، ۲۰۰۸). امروزه یکی از مسائلی که قسمت عمده‌ای از فعالیت‌های روان‌شناسان و جامعه‌شناسان را به خود اختصاص داده است، تاثیرات تکنولوژی بر روی زندگی جوامع و مردم است. تلفن همراه در فاصله کوتاهی از زمان به یکی از جنبه‌های بسیار معنی‌دار زندگی مدرن امروزه تبدیل شده است و یکی از زمینه‌هایی که لازم است به تفکر عمیق در مورد آن پرداخت، این است که آیا استفاده از تلفن همراه می‌تواند اعتیاد به همراه داشته باشد؟ برخی از نتایج، حاکی از این است که به‌زودی تلفن همراه، کامپیوتر، تکنولوژی‌های تصویری با یکدیگر ترکیب شده و به هیولایی اعتیادآور مبدل می‌شود و صدمات جبران‌ناپذیری را به پیکر جامعه وارد می‌سازد (لارامی، ۲۰۰۷).

یکی از جنبه‌های مهم رشد انسان، فرایند اجتماعی شدن اوست. ذاتی بودن زندگی اجتماعی در انسان‌ها، ضرورت در ارتباط بودن با دیگران را به عنوان امری گریزناپذیر جلوه می‌دهد. یکی از متغیرهایی که اخیراً پژوهش‌های زیادی را به خود اختصاص داده است، احساس تنهایی است. در حالی که تفاوت‌های فردی در شدت نیاز تعلق داشته و چگونگی بر آوردن آن وجود دارد، ارضاء این نیاز مستلزم تعاملات مثبت و زیاد با افراد دیگر در یک موقعیت با دوام است که منجر به شادکامی و سعادت طرفین می‌شود. بنابراین، افرادی که در برقراری و حفظ روابط رضایت بخش با دیگران ناتوان هستند و در نتیجه در بر آوردن «نیاز تعلق داشتن» مشکل دارند، احتمالاً احساس محرومیتی را تجربه می‌کنند که خود را با «احساس تنهایی» نشان می‌دهد.

سازگاری فرایندی است در حال رشد و پویا که شامل توازن بین آن چه افراد می‌خواهند و آن چه جامعه‌شان می‌پذیرد است. به عبارت دیگر سازگاری یک فرایند دو سویه است، از یک طرف فرد به صورت مؤثر با اجتماع تماس برقرار می‌کند و از طرف دیگر اجتماع نیز ابزارهایی را تدارک می‌بیند که فرد از طریق آن‌ها توانایی‌های بالقوه خویش را واقعیت می‌بخشد. در این تعامل فرد و جامعه دستخوش تغییر و دگرگونی شده و سازشی نسبتاً پایدار به وجود می‌آید. به طور کلی سازگاری به تسلط فرد بر محیط و احساس کنار آمدن با خود اشاره دارد. هر یک از ما به محیط و تغییراتی که در آن روی می‌دهد پاسخ می‌دهیم. با توجه به این بیانات پژوهش حاضر درصدد است به رابطه استفاده افراطی از تلفن همراه، احساس تنهایی و سازگاری اجتماعی با انگیزش تحصیلی را مورد بررسی قرار دهد.

۱. Cellular Phone use

۲. Billeux & Van linden & Rochat

۳. Laramie, D.J.

۴. Loneliness

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

جوانی دوره مهمی از زندگی است که تغییرات این دوره از رشد ممکن است زمینه ساز مشکلات خاصی شود. هنگامی که جوانان نمی توانند به طور موفقیت آمیز بر بحران ها و چالش های تحولی غلبه کنند، پریشانی های روان شناختی را تجربه خواهند کرد و اختلال قابل ملاحظه ای در جریان بهنجار زندگی روزمره و جنبه های عاطفی، اجتماعی و شناختی بروز خواهد کرد که به دنبال آن شخصیت آنها دچار اغتشاش خواهد شد (گاربر، کیلی، و مارتین، ۲۰۰۲؛ به نقل از خوش کنش و همکاران، ۱۳۸۹). یکی از موضوعات مورد بررسی در دوره جوانی، و علی الخصوص دوران دانشجویی، که مهمترین دوره کسب دانش و تعیین مسیر آینده زندگی است، داشتن انگیزش لازم برای دستیابی به اهداف، نیازها و پیشرفت تحصیلی می باشد. با این انگیزه افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود را دنبال می کنند تا بلاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند. بنابراین می توان گفت انگیزش، دلایل رفتار افراد را نشان می دهد و مشخص می کند که چرا آنها به روش خاصی عمل می کنند (یوسفی و همکاران، ۱۳۸۸). انگیزش به دو قسمت درونی و بیرونی تقسیم می شود (عباس زاده، عزیززاده اقدم و کوهی، ۱۳۸۷) که هر کدام از این نوع انگیزه ها از متغیرها و موقعیت های گوناگون تاثیر می پذیرد. عوامل موثر بر انگیزش تحصیلی را می توان در دو طبقه کلی جای داد. یکی عوامل فردی و دیگری عوامل محیطی است که در بر گیرنده محیط خانواده، مدرسه و اجتماع می باشد (طاهری و فیاضی، ۱۳۹۰).

در عصر ارتباطات، تلفن همراه به عنوان یک وسیله ارتباط شخصی بیشترین مورد استفاده را داراست، ولی گذشته از محاسنی که با خود به همراه دارد خطرهایی را هم متوجه کاربران خویش کرده است (رودباری، ساداتی قلعه، ۱۳۹۲) از جمله اعتیاد روانی، تزلزل ارزش ها، کاهش تعاملات اجتماعی، بلوغ زودرس، کاربردهای غیراخلاقی، به خطر افتادن امنیت شخصی و غیره (پناهی، فرجی و اصلانی، ۱۳۹۲). این رشد گسترده استفاده از تلفن همراه توجه پژوهشگران را به آثار زیستی ناشی از این تلفن های همراه جلب کرده است، در حالی که به اثرات روان شناختی و اجتماعی استفاده طولانی مدت از این وسیله توجه کافی نشده است (گل محمدیان و یاسمی نژاد، ۱۳۹۰). از جمله اثرات سوئی که استفاده مفرط از تلفن همراه می تواند داشته باشد کاستن از انگیزش تحصیلی دانشجویان است.

در این حوزه یکی از متغیرهایی که اخیرا پژوهش های زیادی را به خود اختصاص داده است احساس تنهایی است. تنهایی یکی از تجارب معمول دوره جوانی است (بارگ و همکاران، ۱۹۹۳؛ به نقل از نجفی، دهشیری، شیخی و دبیری، ۱۳۹۰). میشلا و همکاران (۱۹۸۲؛ به نقل از نجفی و همکاران، ۱۳۹۰) تنهایی را احساس ناخوشایندی می دانند که در نتیجه کاستی در شبکه روابط اجتماعی فرد به صورت کمی و کیفی و عدم دسترسی به روابط نزدیک و مطلوب با دیگران به وجود می آید. گزارش ها حاکی از آن است که بیش از ۶۶ درصد از دانش آموزان راهنمایی و دبیرستانی از تنهایی به عنوان مشکلی مهم یاد کرده اند (کلب و همکاران، ۱۹۹۵؛ به نقل از نجفی و همکاران، ۱۳۹۰). برای بسیاری از جوانان تنهایی ناشی از مشکلات مربوط به دانشگاه، دوستان و همسالان، و خانواده می تواند به مشکلات جدی تری نظیر افسردگی، ایده خودکشی و خشونت منجر شود (کوئینگ و همکاران، ۱۹۹۴؛ کلب و همکاران، ۱۹۹۵؛ به نقل از نجفی و همکاران، ۱۳۹۰). تنهایی در جوانان، نشان دهنده نارسایی و ضعف ارتباط های

^۵. Garber, j., Keily. M.K., & Martin, N.C.

^۶. Barge.

^۷. Michela.

^۸. Kalb.

^۹. Koeing.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

بین فردی با همسالان است که به نارضایتی از روابط اجتماعی با جوانان دیگر منجر می شود (دان، دان و بایدوزا، ۲۰۰۷). مودی^{۱۱} (۲۰۰۱)؛ به نقل از جونسیون، ۲۰۰۳)، احساس تنهایی را به دو گونه تقسیم بندی کرده است. احساس تنهایی هیجانی و احساس تنهایی اجتماعی. احساس تنهایی هیجانی در نتیجه فقدان روابط صمیمانه در زندگی اجتماعی فرد پدید می آید، در حالی که تنهایی اجتماعی، نتیجه مورد توجه واقع نشدن و در حاشیه ماندن است. همچنین تحقیقات انجام شده حاکی از آن است که احساس تنهایی با عملکرد تحصیلی ضعیف مرتبط است به عبارتی هر چه سطح تنهایی افزایش یابد پیشرفت تحصیلی کاهش می یابد (آشر و پاکویت، ۲۰۰۳؛ روتنبرگ، ۱۹۹۹).

سازگاری اجتماعی، یکی دیگر از متغیرهایی است که می تواند با انگیزش تحصیلی رابطه داشته باشد. در بسیاری از دانشگاه ها مشاهده می شود که دانشجویان دچار افت تحصیلی می شوند که این امر می تواند به این دلیل باشد که سن دانشجویی ادامه سن بلوغ در نوجوانی بوده و دانشجویان با مسائل و مشکلات و تنش های ناشی از تغییرات ناشی بلوغ از جمله ناسازگاری اجتماعی و انسجام هویتی روبه رو هستند (یارمحمدیان، ۱۳۸۰؛ به نقل از ابطحی و ندری، ۱۳۹۰) و در همین رابطه رضویان شاد (۱۳۸۴)؛ به نقل از ابطحی و ندری، ۱۳۹۰) نتیجه گرفت که بین سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد.

گوداشتاين و لانیون (۱۹۹۵؛ مظاهری و همکاران، ۱۳۸۵؛ به نقل از خوش کنش و همکاران، ۱۳۸۹) سازگاری را فرایند پیوسته ای تعریف کرده اند که در آن، تجارب یادگیری اجتماعی شخص توانایی و مهارتهایی را فراهم می سازد که از آن طریق می توان به ارضای نیازها پرداخت (رحیم نیا و رسولیان، ۱۳۸۵؛ به نقل از خوش کنش و همکاران، ۱۳۸۹). سازگاری به پذیرش و انجام رفتار مناسب و موافق محیط و تغییرات محیطی اشاره دارد و مفهوم متضاد آن ناسازگاری است، یعنی، نشان دادن واکنش نامناسب به محرک های محیط و موقعیتها، به نحوی که برای خود فرد یا دیگران و یا هر دو زیان بخش باشد و فرد نتواند انتظارات خود و دیگران را برآورده سازد (نویدی، ۱۳۸۵).

در سالهای اخیر محققان به تاثیر جنبه های غیر آموزشی بر تحصیل توجه بیشتری کرده اند (امیر رستگار، ۱۳۹۰). بخش مهمی در این سنت در حال ظهور، مباحثی است که پیرامون انگیزش تحصیلی مطرح شده است، به این معنی که چه متغیر های غیر آموزشی انگیزش تحصیلی را تحت تاثیر قرار می دهند. از دید روان شناسان و همچنین معلمان، انگیزش، یکی از مفاهیم کلیدی است و برای سطوح مختلف عملکرد به کار می رود و تفاوت میزان تلاش برای انسجام تکالیف درسی را بازگو می کند (انتویستل، ۱۹۸۸؛ به نقل از بحرانی، ۱۳۸۴) به این صورت که وقتی در نظام آموزشی مشکلاتی همچون افت تحصیلی رخ می دهد، از انگیزه یادگیرنده، به عنوان یکی از علل مهم آن یاد می شود (شهنی بیلاق و بنای مبارکی و شکر کن، ۱۳۸۴). با توجه به اهمیت سازه انگیزش تحصیلی در تحصیل موفقیت آمیز ضروری است که هر چه بیشتر در زمینه عوامل موثر بر آن و چگونگی تاثیر پذیری انگیزش تحصیلی از شرایط و موقعیت های مختلف پژوهش هایی به روز و مختص دوره زمانی خاص صورت گیرد.

در پژوهش های مختلف رابطه متغیرها و عوامل گوناگونی با انگیزش تحصیلی مورد مطالعه قرار گرفته است از جمله؛ رابطه انگیزش تحصیلی با وضعیت فردی و پیشرفت تحصیلی (روشن میلانی و همکاران، ۱۳۹۰)، علل افت انگیزش تحصیلی از دید

^۱: Dunn, J. C., Dunn, J. G., Bayduza, A.

^{۱۱}: Mooday.

^{۱۲}: Joinson.

^{۱۳}: Asher & Paquette.

^{۱۴}: Rotenberg.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

دانش‌آموزان با توجه به جنسیت و زمینه خانوادگی آن‌ها (طاهری و فیاضی، ۱۳۹۰)، عوامل اجتماعی - فردی موثر بر انگیزش تحصیلی (عباس زاده و همکاران، ۱۳۸۷) و پژوهش‌هایی از این نوع.

امروزه یکی از مسائلی که قسمت عمده‌ای از فعالیت‌های روانشناسان و جامعه‌شناسان را به خود اختصاص داده است، تأثیرات تکنولوژیکی بر روی زندگی جوامع و مردم و علی‌الخصوص جوانان است. استفاده از تلفن همراه در کشورهای پیشرفته بخش مهمی از زندگی جوانان را به خود اختصاص داده است و حتی گفته می‌شود در کشورهای اروپایی تقریباً ۹۰٪ مردم دارای تلفن همراه می‌باشند (وی، ۲۰۰۶). در پژوهشی در زمینه بررسی جنبه‌های اجتماعی و روان‌شناختی ارسال پیام کوتاه از تلفن همراه؛ لینگ و یتری (۲۰۰۴؛ لارامی، ۲۰۰۷) به این نتیجه رسیدند که علت استفاده افراطی از این سامانه تا حدی به خاطر انگیزه‌ی افراد جهت حفظ و ارتقاء روابط اجتماعی و رفع احساس تنهایی است.

برخی تحقیقات نیز حاکی از رابطه معنادار تنهایی، انزوای اجتماعی و خطر ترک تحصیل به خصوص برای جوانانی است که در دانشگاه و اجتماع حس تعلق‌پذیری ندارند (لویت^{۱۸} و همکاران، ۱۹۹۴؛ پرتی^{۱۹} و همکاران، ۱۹۹۴؛ به نقل از نجفی و همکاران، ۱۳۹۰). کسانی که احساس تنهایی می‌کنند کمتر احتمال دارد که در جستجو و دریافت راهنمایی در مراکز مشاوره دانشجویی باشند و در نتیجه دچار افت تحصیلی می‌شوند (پاترسون^{۲۰} و همکاران، ۱۹۸۹؛ به نقل از نجفی و همکاران، ۱۳۹۰).

از آنجا که سازگاری اجتماعی فرد را قادر می‌سازد تا از راه اصلاح محیط یا از راه اصلاح رفتار خویش به ایجاد تعادل بین خود و محیط بپردازد و به علاوه سازگاری هم شامل فرایند انطباق فرد با شرایط موجود و هم شامل فرایند تغییر محیط برای انطباق با نیازهای فردی است و این‌ها موجب کاهش تنش‌های وارده از محیط بر فرد می‌شود و در صورت کاهش تنش‌ها دانش‌آموز با آرامش بیشتر به تکالیف درسی خود پرداخته و این خود موجبات عملکرد تحصیلی مناسب را به وجود می‌آورد (ابطحی و ندری، ۱۳۹۰)، بنابراین پرداختن به رابطه سازگاری اجتماعی و انگیزش تحصیلی این مهم را آشکار می‌کند که سازگاری اجتماعی که متغیری فوق‌العاده مهم در دوران بلوغ و نوجوانی و اوایل جوانی است چه تأثیری بر انگیزش تحصیلی دارد.

تمهیدات یاد شده در عبارت‌های پیشین، هم در گستره نظری و هم در جنبه پژوهشی، بیانگر نقش و ارتباط انگیزش تحصیلی با دیگر متغیرهای اجتماعی، عاطفی و شناختی است. از طرفی وضعیت و مقتضیات دوره جوانی، آنان را در معرض احساس تنهایی بیشتری قرار داده و از طرفی دیگر جذابیت دنیای تکنولوژیکی از جمله استفاده از تلفن همراه آن‌ها را بیشتر از هر نسل دیگری به خود جلب کرده است، که می‌تواند سازگاری آن‌ها را با محیط اطراف خود تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین پژوهش حاضر در صدد است رابطه استفاده مفرط از تلفن همراه، احساس تنهایی و سازگاری اجتماعی را با انگیزش تحصیلی مورد بررسی قرار دهد.

^{۱۵}: Wei., R.

^{۱۶}: Ling & Ytri

^{۱۷}: Laramie, D.J.

^{۱۸}: Levitt

^{۱۹}: Pretty

^{۲۰}: Patterson

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۱-افزایش شکاف طبقاتی

یکی از مهمترین و جدی‌ترین نگرانی در امر توسعه فناوری در آموزش و پرورش، پیش‌بینی افزایش شکاف‌های طبقاتی در بین اقشار برخوردار و محروم جامعه است.

با توجه به این‌که دسترسی به فناوری اطلاعات نیازمند پشتوانه‌ی مالی افراد و کشورها و برخوردار بودن نظام آموزشی یک کشور از زیرساخت‌های فنی و مخابراتی می باشد در نتیجه افراد، نهادها و کشورهایی به این فناوری نوین دسترسی پیدا خواهند کرد که از چنین پشتوانه‌ی مالی و فنی برخوردار باشند و کشورها و ملل محروم و افراد کم‌توان به لحاظ مادی و یا کشورهای توسعه‌نیافته به علت نداشتن پشتوانه‌های فنی و مخابراتی و همچنان بر محرومیتشان افزوده شود و این فاصله در امر آموزش که مبنا و اساس توسعه و پیشرفت ملت‌ها و کشورهاست به عنوان یک تهدید جدی تلقی گردد. نگرانی زمانی مضاعف می شود که سرعت، عمق و تأثیرگذاری همه‌جانبه فناوری اطلاعات این فاصله‌ها را به سمت یک شکاف دیجیتالی درآورد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

در حال حاضر جوامع به لحاظ اطلاعاتی به پنج دسته تقسیم می شوند:

دسته ی اول: کشورهای پیشتاز در توسعه ی فناوری اطلاعات مثل امریکا، سنگاپور، هند و ایتالیا.

دسته ی دوم: کشورهای تندروده که به دنبال کشورهای پیشتاز هستند مثل کویت، امارات و مجارستان.

دسته ی سوم: آیندگان یعنی کشورهایی که در زمینه ی فناوری اطلاعات سرمایه گذاری کرده اند و برنامه هایی را تدارک دیده اند مثل آفریقای جنوبی، چین و شیلی.

دسته ی چهارم: آغازگران هستند یعنی کشورهایی که در آغاز راه توسعه اطلاعاتی قرار دارند مثل روسیه و مصر.

دسته ی پنجم: بازماندگان یعنی کشورهایی که هیچ برنامه ی مشخص برای توسعه ی فناوری اطلاعات ندارند مثل کنیا، کامبوج، عراق، سومالی، سودان (عبادی، ۱۳۸۲).

نکته ی قابل توجه آن است که بیش از ۵۰ درصد از کشورهای دنیا از جمله ایران در رده ی آغازگران و بازماندگان قرار دارند به همین دلیل می گویند شکاف دیجیتالی در بین کشورهای دنیا ایجاد شده است. هرچند در سطح آموزش و پرورش، اطلاعات دقیقی در اختیار نیست اما بررسی های اجمالی با توجه به سوابق وجود شکاف طبقاتی بین مناطق برخوردار و مناطق محروم و روند رو به تزاید آن در سالهای اخیر، این نگرانی همچنان به عنوان یک واقعیت در امر توسعه ی فناوری اطلاعات در نظام آموزشی به چشم می خورد و می تواند به عنوان تهدید تلقی گردد.

۲- دسترسی آسان به منابع ضد ارزشی

استفاده ی ابزاری از امکانات تکنولوژی اطلاعات به ویژه اینترنت در جهت تأمین منابع و منافع اقتصادی، حاکمیت و تسلط معنی دار و بلامنازع شرکت های غربی بر شبکه های اینترنتی و تلاش همه جانبه برای انتقال مؤلفه های فرهنگی غرب در قالب نظم نوین جهانی و توانمندی بالقوه اینترنت برای ارائه و تبلیغ ناهنجاری های اخلاقی موجب نگرانی جدی بسیاری از دست اندرکاران تعلیم و تربیت به ویژه خانواده ها و نهادهای فرهنگی است گرچه بنا بر اظهارات رسمی برخی از مقامات مسئول حجم این قبیل اطلاعات کمتر از ۱/۵ درصد است اما باید این واقعیت را هم پذیرفت که فرهنگ فناوری اطلاعات از مؤلفه های خاص خود برخوردار است و تلاش برای القاء ناهنجاری های اخلاقی و حتی استفاده از شیوه های مؤثر برای اثرگذاری بر روی مخاطبین از جمله نتایج توسعه ی فناوری اطلاعات است که باید برای مقابله ی منطقی با آن چاره ای اندیشید.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۳- افزایش هزینه‌های آموزشی

باید گفت که ابزارهای فناوری اطلاعات هزینه‌بر است و هرچند در نگاه بلندمدت به عنوان یک سرمایه تلقی می‌گردد اما هزینه‌ی سرمایه‌گذاری به ویژه در آغاز راه نسبت به سایر هزینه‌های آموزشی بالاست و تأمین آن به راحتی برای دولت و نهادهای آموزشی میسر نیست. از طرفی دیگر در صورت تأمین هزینه‌ی سخت‌افزاری ابزارهای فناوری اطلاعات، آنچه مهم‌تر است، نحوه و میزان استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات است. مطالعات و بررسی‌ها نشان می‌دهد که میزان استفاده بهینه از ابزارهای فناوری اطلاعات در کشورهای در حال توسعه بسیار پایین است. لذا توسعه‌ی فناوری اطلاعات در نظام آموزشی متقبل هزینه‌های فراوانی خواهد بود در صورتی که سازوکار لازم برای پشتیبانی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری آن فراهم نگردد واقعاً باید به عنوان تهدید جدی از آن نام برد.

۴- نبود برنامه‌ی راهبردی در امر توسعه‌ی فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش

از ویژگی‌های نظام‌های آموزشی، داشتن هدف، برخوردار بودن از برنامه و دارا بودن سیاست‌های راهبردی است و برنامه‌ی توسعه‌ی فناوری اطلاعات یک برنامه‌ی راهبردی و استراتژیک است. فناوری اطلاعات صرفاً یک سخت‌افزار نیست که با تأمین آن کار را تمام‌شده تلقی نمود. فناوری اطلاعات قبل از این که یک سیستم سخت‌افزار باشد، نظام فکری و فرهنگی است.

عامل فرهنگی یکی از مهمترین عوامل رشد و توسعه‌ی فناوری است بنابراین نداشتن برنامه راهبردی یعنی نداشتن نگاه همه‌جانبه و ندیدن بسترهای فرهنگی، اقتصادی و سیاسی و کاهش مشارکت و انگیزه سایر بخش‌ها در همراهی و همگامی با توسعه‌ی فناوری اطلاعات است که از جمله عوامل تهدیدکننده توسعه فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش است.

۵- مقاومت معلمان

توسعه‌ی فناوری اطلاعات هرچند نیازمند به همکاری همه‌ی بخش‌های آموزش و پرورش است اما هیچ حوزه‌ای همچون حوزه‌ی معلمان و برنامه‌ریزی نیروی انسانی، نقش اساسی در این امر را بر عهده ندارد.

معلمان همچنان که در توسعه و تحول می‌توانند نقش کلیدی و محوری ایفا نمایند در توقف و یا مقاومت در برابر تحول نیز نقش کلیدی دارند. به قول ژاک دلور که می‌گوید: "جامعه از کامپیوتر نمی‌خواهد که زندگی را عوض کند و آموزش را متناسب با نیازهای آن‌ها کند، بلکه از معلم می‌خواهد ارزش‌ها را آموزش دهد و دانش‌آموزانش را متناسب با نیازهای جامعه تربیت کند"

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

بنابراین با توجه به این که اغلب معلمان آمادگی کافی برای بهره‌مندی از فناوری اطلاعاتی ندارند، پیش‌بینی می‌شود این عدم آمادگی خود به مقاومت در برابر تغییر و نوآوری تبدیل شود که لازم است تمهیدات لازم برای همراهی معلمان با گسترش آموزش و مشارکت در امر برنامه ریزی و اجرا و ایجاد انگیزه‌های معنوی و مادی و تشویق آنان پیش‌بینی شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

برترین ابزارهای آموزش آنلاین

تفاوتی نمی کند که شما قصد دارید به کارمندان جدید آموزش می دهید، به آموزش های مربوط به محصولات خود بپردازید، یا رهبران را در زمینه های مهارت های نرم و اهمیت به کارگیری آن ها در محیط کار آموزش دهید، در هر صورت به ابزارهایی احتیاج خواهید داشت. زیرا امروزه، کیفیت تجربه آموزش و یادگیری یک کارمند رابطه مستقیمی با ابزار آموزشی که شما استفاده می کنید دارد.

ما می دانیم که موفقیت در آموزش منابع انسانی شما چقدر برای شما مهم است. بنابراین، بهترین ابزارهای آموزش آنلاین نیروی کار را که شرکت های مختلف از آن برای آموزش استفاده می کنند را انتخاب کرده ایم. تیم آموزشی شما هرگز نباید از مزایا و ویژگی های این ابزارهای آموزش آنلاین بی بهره بماند. (بزاز جزایری، احمد. (۱۳۸۴))

۹ مورد از ابزارهای آموزش آنلاین که همیشه کاربرد خواهد داشت:

برخی از ابزارهای آموزشی سرگرم کننده هستند، اما موثر نیستند. برخی دیگر نه سرگرم کننده هستند و نه به اندازه کافی موثر. ۹ موردی که در این مقاله به آن ها اشاره می کنیم، ابزارهایی هستند که گروه های آموزشی در سراسر جهان از آن ها استفاده می کنند. استفاده از این ابزارهای آموزش آنلاین اولین قدم شما برای موفقیت در آموزش است!

یک - سیستم مدیریت یادگیری

دو - پلتفرم های نرم افزاری برای آموزش و یادگیری

سه - ابزار آموزش ویدیویی

چهار - پلتفرم های آموزش مجازی میکرولرنینگ

پنج - ابزار یادگیری موبایلی

شش - ابزارهای برنامه ریزی و مدیریت پروژه

هفت - ابزارهای تولید محتوا

هشت - ابزارهای مدیریت محتوا

نه - ابزارهای ارتباطی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

اجازه دهید هر کدام از آن ها را به صورت جداگانه بررسی کنیم

سیستم مدیریت یادگیری

ما این لیست را با مهم ترین ابزار آموزش شرکتی شروع می کنیم. چرا که برگزاری هیچ دوره آموزش مجازی بدون استفاده از یک سیستم Lms قدرتمند امکان پذیر نمی باشد.

نرم افزار ال ام اس شما در حکم خمیر برای پیتزا، بوم برای نقاشی و غیره است. انتخاب و خرید LMS اولین مرحله هنگام ساهت برنامه های آموزش آنلاین است!

یک سامانه مدیریت یادگیری ال ام اس مناسب، بستری برای سازماندهی و ترکیب همه مطالب شما در یک مسیر یادگیری خوب و بصری را فراهم می کند. این فضای مجازی و سایت Lms، محیطی است که کارکنان به منظور یادگیری، ایجاد یادگیری تعاملی و همکاری و ارزیابی دانش خود به آنجا بروند.

اما در نظر داشته باشید که همه نرم افزار های LMS، یکسان نیستند. بنابراین، همیشه بهتر است که بر اساس قیمت گذاری، کیفیت پشتیبانی مشتری و ویژگی هایی که نیازهای آموزشی شما را برآورده می کند، مناسب ترین سیستم ال ام اس را برای خود انتخاب کنید. (رضایی، محمد (۱۳۸۳))

پلتفرم های نرم افزاری برای آموزش و یادگیری (LXP)

برای مدیران آموزش آنلاین نرم افزار آموزش مجازی LMS ابزار آشنایی است. اما این ابزارهای آموزش کارکنان معمولاً در کنار هم استفاده می شوند(بنابراین سیستم های ال ام اس خود را کنار نگذارید!). حال سامانه LXP برای دانشپذیر ها همانند سامانه LMS برای مدیران آموزش آنلاین می باشد. در نظر بگیرید که نتفلیکس، یوتیوب و یا هر فناوری مشابهی هر محتوایی را که شما بخواهید، به شما ارائه دهد.

این مراکز یادگیری تعاملی و شخصی سازی شده، یادگیرنده و دانش پذیر را در مرکز فرآیند یادگیری قرار می دهد. به علاوه، بسیاری از آن ها با استفاده از روش هایی مانند گیمیفیکیشن، همکاری و ویژگی های یادگیری اجتماعی، فهم محتوا را آسان می کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

ابزار آموزش ویدئویی یا وب کنفرانس ها

دوره های آموزش آنلاین به همان اندازه که باید دارای محتوای جذاب و مفید باشد، برخی از دوره های آنلاین همواره باید یک پشتیبانی مستقیم نیز توسط یک متخصص موضوعی ارائه دهند. اما وقتی کارکنان از راه دور کار می کنند یا وقتی برنامه های آموزشی متفاوتی دارند یا در دفاتری کار می کنند که از نظر جغرافیایی پراکنده هستند، دستیابی به این مسئله دشوار می شود.

خب، چه کاری از دست شما برای حل این مشکل بر می آید؟ همه کارکنان راه دور را برای دوره های آموزشی در یک جا جمع کنید و برای سفرهای آن ها متحمل هزینه های گزاف شوید؟ دوباره فکر کنید.

می توانید از ابزارهای کنفرانس صوتی و تصویری استفاده کنید. این ابزار های آموزشی از طریق یک بستر که به دانش پذیر ها نیز اجازه ارتباط می دهد، به صورت آنلاین اجرا می شوند. دانش پذیرها نه تنها می توانند صدای مربی را بشنوند و حتی او را ببینند (اگر کنفرانس تصویری باشد)، بلکه آن ها می توانند دست خود را برای پرسیدن سوالات و ارائه ایده ها و نقطه نظرات خود بلند کنند.

پلتفرم های آموزش مجازی میکرولرنینگ

وینستون چرچیل گفته است: "من همیشه آماده یادگیری هستم. گر چه دوست ندارم همیشه تحت آموزش باشم." او به ابزار آموزش میکرولرنینگ اشاره کرده است. این ابزارهای تعاملی بسیار مفید هستند، به خصوص زمان هایی که شما استخدامی های جدید دارید و می خواهید که معرفی هاه و آموزش های لازم را به آن ها بدهید، یا زمان هایی که قصد آموزش تیم های کارکنان از راه دور را دارید.

راز پلتفرم های میکرولرنینگ این است که ایجاد محتوا به روش میکرولرنینگ آسان است، قابلیت ویرایش سریع دارد و برای استفاده و مصرف سرگرم کننده است. در دنیای پر سرعت و نامشخص امروزی، این انعطاف پذیری امر آموزش و یادگیری را هم برای شرکت ها و هم برای کارکنان ساده تر و لذت بخش تر کرده است.

ابزار های یادگیری موبایلی

این مسئله بر همگان مشخص شده است که امروزه تلفن های همراه و یادگیری موبایلی به یک ابزار آموزش برای کارکنان تبدیل شده است.

با افزایش یادگیری همزمان یا همان JIT، استفاده از تلفن های همراه می تواند روی مصرف دانش دقیقا در زمانی که به آن نیاز دارند موثر واقع شود. علاوه بر این، یادگیری موبایلی کارکنان را قادر می سازد از زمان های پرت خود به صورت مفیدی استفاده کنند.

اما اگر می خواهید که یادگیری موبایلی را به عنوان یکی از ابزارهای آموزش آنلاین داشته باشید، باید محتوای آموزشی شما با موبایل (چه برای اندروید و چه برای IOS) سازگار باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

ابزار های برنامه ریزی و مدیریت محتوا

طراحان آموزشی معمولا از ابزارهای مدیریت پروژه استفاده می کنند. علاوه بر آن، کارکنان نیز می توانند از این ابزارها در آموزش خود استفاده کنند. کارمندان می توانند از ابزارهای مدیریت پروژه برای حفظ خود در مسیر یادگیری، ارتقای همکاری برای پروژه های گروهی و ارزیابی کمک بگیرند.

محبوب ترین ابزارهای مدیریت پروژه عبارتند از:

Trello: بردهای بصری، کارت ها و لیست هایی که به سازماندهی و تخصیص وظایف و تعیین مهلت ها کمک می کند. این ابزار همچنین امکان ضمیمه کردن را می دهد. به این ترتیب اسناد و محتوا می توانند در یک جا قرار بگیرند.

Asana: آسانا یک ابزار جامع با تقویم، تخصیص وظیفه، تعیین مهلت، به روز رسانی وضعیت پروژه، نمودار ها و تعدادی ویژگی جالب دیگر است.

Basecamp: این ابزار ویژگی ها و کارایی های بسیار زیادی دارد. زیرا علاوه بر ویژگی های مدیریت پروژه، کارکنان می توانند به صورت مجازی به بحث های متمرکز و گاه به گاه بپردازند.

بسیاری از این ابزارها می توانند برای آموزش کارکنان با اسلک و تقویم ها یک پارچه شوند. با این وجود، غالبا تقویم گوگل را برای نگه داشتن کارکنان در بالای برنامه آموزشی و تعیین مهلت های ارزیابی خود ترجیح می دهند.

ابزارهای تولید محتوا

محتوای آنلاین در شکل و اندازه های مختلفی ارائه می شوند و همین ویژگی، مزیت آن ها محسوب می شود. زیرا بهترین محتوای آموزشی برای آموزش کارکنان، محتوایی است که با اهداف یادگیری آن ها متناسب باشد. به عبارت دیگر بیشتر دوره های آموزش مجازی به انواع یادداشت های نوشتاری، گرافیکی، اسلایدها، قالب ها و فیلم های آموزش الکترونیکی نیاز دارند.

ابزارهای مدیریت محتوا

از شما سوال می کنم که تاکنون پیش آمده است که خود را در میان مقدار زیادی محتوای با کیفیت و سایر اطلاعات پیدا کنید، اما جایی برای قرار دادن آن و استفاده از آن پیدا نکنید؟ اگر جواب شما مثبت است، احتمالا شما به یکی از ابزارهای آموزش شرکتی آنلاین نیاز دارید:

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

- **دراپ باکس یا گوگل درایو** : این سیستم ها، ابزاری برای به ذخیره محتوا هستند که کاربری فوق العاده ساده ای دارند. می توانید به سادگی محتوا را در آن ها بارگزاری کنید و آن ها را در پوشه ها و دسته بندی های خاصی سازماندهی کنید.
- **سیستم مدیریت محتوا** : مشابه با یک وب سایت، این سیستم عامل های آنلاین هستند که در آن محتوا با فرمت حرفه ای، شامل صفحات محتوا و انجمن ها بارگذاری می شود. دو مورد از سیستم های مدیریت محتوای مورد علاقه ما، ورد پرس و سیستم مدیریت محتوای پافکو می باشد.

ابزارهای ارتباطی

بحث ارتباطات در تمام فرآیند آموزش وجود دارد، همچنین یک یاز رایج ترین نمونه های مهارت های نرم در محل کار است. تیم های طراحی آموزش، مدیران پروژه و کارشناسان موضوعی برای تحویل و ارائه به موقع و با کیفیت محتوا به ایجاد ارتباطات مناسبی نیاز دارند. مربیان برای ارائه راهنمایی و پشتیبانی و پاسخ دادن به سوالات باید با دانش پذیر ها ارتباط برقرار کنند. و البته دانش پذیر ها نیز برای همکاری و به اشتراک گذاری دانش و تجربیات خود با هم دیگر به برقراری ارتباط نیاز دارند. بهترین ابزار های آموزشی بای برقراری ارتباط بین کارکنان عبارتند از:

- ایمیل: یک روش ارتباط قدیمی و اما همچنان بسیار موثر.
- رسانه های اجتماعی: از گروه های لینکدین گرفته تا صفحات فیسبوک، رسانه های اجتماعی جاهایی است که کارکنان وقت خود را در آن ها می گذرانند. با استفاده از این محیط ها ارتباطات سریع و به موقعی می توان برقرار کرد.
- Slack: اسلک با بیش از ۸ میلیون کاربر فعال روزانه، یک ابزار ارتباطی فوق العاده است که نمی توان از آن چشم پوشی کرد. ارتباطات سریع، ساده و هدفمند به این معنی است که تیم های طراحی یادگیری، کارشناسان موضوعی و دانش پذیر ها همگی در هر زمانی قادر به بیان به آنچه می خواهند بگویند هستند.

چرا ویدیو های آموزشی اهمیت دارند؟

تاثیر فیلم دیجیتال بر فرهنگ روزمره ی ما قابل انکار نیست. سایت های به اشتراک گذاری ویدئو آنلاین مانند یوتوب، ویمئو و آپارات در ایران مخاطبان فراوانی تا حد چند میلیون در ماه دارند. با متداول شدن ویدئوهای دیجیتال ورود این بستر آشنا و پرکاربرد به دنیای آموزش دور از انتظار نبود. امروزه دانش آموزان از ویدئوهای آموزشی به عنوان ابزاری برای یادگیری هر چیزی از تعویض چرخ ماشین تا آخرین مد رقص استفاده می کنند. به طور قابل توجه، نسل جدید ۹۲٪ مخاطبان مشاهده کننده را تشکیل می دهند. موضوعات انتزاعی که آموزش و یادگیری آن ها پیش از این دشوار به نظر می رسید حال با بهره گیری از ویدئوهای آموزشی در دسترس تر و قابل درک تر هستند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

مطالعات نشان داده است که استفاده از فیلم های کوتاه امکان پردازش موثرتر و یادآوری بهتر را فراهم می کند. صوتی تصویری بودن ویدئوها منجر به جذب مخاطبان بیشتر می شود و به هر کاربر اجازه می دهد اطلاعات را به شکلی که برای خودش مناسب تر است پردازش کند. کاربرد ویدئو در آموزش و یادگیری نه تنها برای دانش آموزان بلکه برای آموزگاران موسسه مربوطه نیز مفید است. پژوهشی توسط شرکت نرم افزاری کالتورا (Kaltora) در سال ۲۰۱۵ نشان داد که ۹۳٪ معلمان عقیده دارند، استفاده از ویدئوهای آموزشی تجربه ی یادگیری را بهبود می دهد، و موانعی مانند موقعیت کلاس و دانش آموزان که زمانی غیرقابل عبور بودند را از میان برمی دارد.

در نتیجه موسسات آموزشی خود را موظف به تامین نیاز روزافزون به ویدئوهای آموزشی با کیفیت بالا، دوره های آموزشی آنلاین و در دسترس می دانند. در واقع بسیاری از موسسات در تلاش برای ساخت ویدئوهای آموزشی مخصوص به خود هستند؛ ایده ای که در ضمن دلهره آور بودن، می تواند تجربه ای مثبت و لذت بخش محسوب شود، با این شرط که قراردادی با یک شرکت تولید ویدئو با خدمات کامل ببندید که بتواند ویدئوها براساس نیازهای مخصوص موسسه شما تولید کند.

استفاده از ویدئو در آموزش

ویژگی آنلاین بودن ویدئوها امکان به اشتراک گذاری آن ها در سراسر جهان و در هر ساعتی از شبانه روز را فراهم می آورد. موسسات آموزشی می توانند با استفاده از ویدئوها برای بدست آوردن مخاطبان گسترده، به سطح بالایی از خودمختاری دست یابند. از ویدئوها می توان برای جذب دانش آموزان با لقوه کنونی یا آینده استفاده کرد. ویدئو را در سیستم آموزشی می توان به راه های مختلف به کاربرد:

- معرفی موسسه برای دانش آموزان بالقوه

کلیپ های ویدئویی کوتاه شامل نقشه های تعاملی، ویژگی های برجسته ی محوطه دانشگاه، و چشم اندازها و مراسم مهم می تواند گام قابل توجهی در معرفی شما به دانش آموزان و خانواده ها باشد که راه حلی عالی برای دانش آموزانی محسوب می شود که قادر به بازدید شخصی نیستند. تور بازدید ویدئویی دانشگاه می تواند باعث شود دانش آموزی ثبت نام کرده یا به دلیل مشکل رفت و آمد شما را از لیست دانشگاه های مورد نظر حذف کند.

- تسهیل فرایند اداری و پذیرش

پس از پذیرش فیلم های آموزشی برای کمک به دانش آموزان در فرایند اداری گزینه هایی مناسب محسوب می شوند و می توانند شامل اطلاعاتی برای ثبت نام در دوره ها، درخواست خوابگاه و حتی بررسی فعالیت های فوق برنامه باشند. معرفی بخش آموزشی و سایر بخش ها می تواند ضمن ارائه اطلاعاتی ارزشمند به دانش آموزان تازه وارد، به آنها احساس پذیرش و هیجان دهد.

- معرفی شهر محل موسسه به دانش آموزان احتمالی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

احتمال دارد دانشجویان و خانواده‌اش امکان بازدید حضوری از شهر را نداشته باشند. ساخت فیلم کوتاه برای معرفی چشم اندازها، تاریخ و فرهنگ شهری که آن‌ها هم اکنون به آن تعلق یافته‌اند می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا کمتر احساس غربت کرده و سریع‌تر با شرایط مانوس شوند.

• آموزش مواد درسی

استفاده از فیلم برای آموزش، به خصوص در آغاز کلاس بسیار مفید است. سخنرانی و اطلاعات مقدماتی را می‌توان پیش از شروع کلاس به نمایش گذاشت که امکان پرداختن به فعالیت‌های عملی و مهارتی بیشتر در کلاس را فراهم می‌آورد.

این فیلم‌ها طبق میل دانش‌آموز در دسترس بوده و می‌توان بارها آن‌ها را مشاهده کرد تا دوره و مهارت به خوبی فراگرفته شود.

• اطلاع‌رسانی به فارغ‌التحصیلان

فیلم‌ها می‌توانند اقدام قابل توجهی برای اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان سابق درباره آنچه در دانشگاه سابق آن‌ها روی می‌دهد باشند. فارغ‌التحصیلان می‌توانند رویدادهای ورزشی، فعالیت‌ها و دستاوردهای دانشگاه را بررسی و حتی در دوره‌های آنلاین شرکت کنند. این روش ابزار جذب قدرتمندی محسوب می‌شود! فارغ‌التحصیلانی که احساس حضور و مطلع بودن از وضعیت کنونی دانشگاه سابق خود داشته باشند احتمال بیشتری دارد که چنین مکانی را به دانشجویان بالقوه پیشنهاد دهند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

مزایای استفاده از فیلم در کلاس درس

مزایای استفاده از فیلم در محیط آموزشی بی شمار است. تناسب و تطبیق پذیری فیلم، آن را به سرمایه ای برای دانش آموزان، معلمان و موسسات آموزشی تبدیل می کند.

مزایا برای دانش آموزان

- تجربه ی حسی جذاب تر نسبت به صفحات چاپی

امکان دیدن و شنیدن مفاهیم در حال تدریس باعث می شود مخاطب بتواند آن ها را مانند تعاملات روزمره در ذهن خود پردازش کند

- منابع درسی قابل حمل با امکان مشاهده در هر مکان

با کمک اینترنت، منابع درسی بر هر دستگاهی از قبیل لپ تاپ، تبلت و گوشی های هوشمند در دسترس هستند که امکان مشاهده و فراهم آوردن راحتی بیشتر برای دانش آموزان در هر مکانی که باشند را فراهم می آورد.

- افزایش مدت نگهداری دانش

فیلم را می توان به دفعات متوقف کرد یا به عقب برد. همچنین مدت ها پس از تدریس می توان از فیلم استفاده کرد.

- کمکی قابل توجه در یادگیری تمام موضوعات

به خصوص مباحث پیچیده و/یا به شدت بصری (مانند رویه های گام به گام یا فرمول های ریاضی و علوم)

- افزایش بازده ارتباطات و سواد

به عنوان مهارت های مهمی در قرن ۲۱

مزایا برای معلمان

- افزایش توجه دانش آموز

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

که به نوبه خود به افزایش یادگیری می انجامد. اگر دانش‌آموزان به مواد درسی علاقمند باشند می توانند آن را پردازش کرده و به ذهن بسپارند.

- انعطاف پذیری

امکان توقف یا جلورفتن در طول فیلم تا امکان بحث کلاسی یا مرور بخش های خاص فراهم شود.

- امکان ایجاد کلاس درسی منعطف یا ترکیبی

اگرچه فیلم ها همچنین برای تدریس در محیط درسی سنتی نیز مناسب است.

- فرصت یادگیری از راه دور

در این شرایط معلم می تواند دانش‌آموزانی از سراسر دنیا داشته باشد.

- وجود ویژگی های تحلیلی

که به معلم امکان پیگیری توجه دانش‌آموز در زمان مشاهده را می دهد. شرکت هایی مانند Next Thought حتی پلتفرم هایی فراهم کرده اند که امکان بررسی مدت زمان تماشای فیلم و درصد دیده شده آن را فراهم می کند؛ امکانی که به تسهیل گر امکان افزایش تاثیرگذاری فیلم را می دهد.

- ایجاد فرصت دریافت بازخورد دانش‌آموز و یاری او

این امکان برای دانش‌آموزی مناسب است که قادر به حضور در کلاس نبوده یا نیاز به تدریس خصوصی یا مرور جلسات دارند.

- تلاش برای تغییر نقش معلم از سخنران به تسهیل گر

لازم به توجه است که هدف ویدئوها بهبود مواد درسی و سخنرانی ها و نه جانشین آن ها شدن است.

مزایا برای موسسات:

- احتمال بهبود بازاریابی و ارتباطات

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

فیلم های دیجیتال با هدف گرفتن دامنه وسیع تری از مخاطبان به تبلیغ بهتر کمک می کنند. این فیلم ها را می توان بر وبسایت موسسه ارسال کرد یا به یک آگهی یا ایمیل پیوست کرده یا در رسانه اجتماعی به اشتراک گذاشت.

- آموزش انعطاف پذیرتر کارمندان و دانشکده

اغلب برای مدارس دشوار است که کارمندان و اعضای دانشگاه را به طور همزمان آموزش دهند؛ مشکلی که موجب یادگیری ناپیکنواخت می شود. با استفاده از ویدئوهای آموزشی شما اطمینان دارید که اعضای دانشگاه و کارمندان دسترسی یکسان به اطلاعات دارند ارائه این گزینه نه تنها پایداری و یادآوری اطلاعات را افزایش می دهد بلکه به عنوان آرشوی برای مرور آن در زمان لازم به کار می رود.

- امکان ضبط رویدادها به منظور پخش زنده یا مشاهده در صورت نیاز

هنگامی که والدین دانشجویان و فارغ التحصیلان نسبت به آنچه در دانشگاه می گذرد اطلاع داشته باشند، احساس می کنند بیشتر سوده برده اند و بنابراین احتمال پیشنهاد دادن دانشگاه به افراد جدید و جذب دانشجویان قدیمی و جدید افزایش می یابد.

- توانایی افزایش پیشنهاد دوره های آنلاین

به دلیل تنوع جمعیت دانش آموزان برنامه های آنلاین در دانشگاه ها به شدت پرتعدادند. توسعه برنامه آنلاین دانشگاه می تواند تاثیر قابل توجهی بر افزایش استقبال از سوی دانشجویان بالقوه ی آنلاین داشته باشد.

- امکان ادغام در سیستم مدیریت آموزشی موسسه (LMS)
- امکان بارگذاری آسان فایل های ویدئویی در LMS منبعی اضافی برای دانش آموزان و معلمان فراهم می کند.
- افزایش دسترسی به دانشگاه از طریق فیلم ویدئویی

منجر به برقراری روابط مثبت با والدین، دانشجویان احتمالی و فارغ التحصیلان می شود که می تواند دانشجویان احتمالی را جذب کند و ابزار جذب قدرتمندی محسوب می شود.

- نرخ سود بازگشتی (ROI) بالا
- برای موسساتی که ابزار اندازه گیری را در اختیار دارند نشان داده شده است که نرخ سود بازگشتی (ROI) نسبت به سرمایه گذاری قابل توجه است. زمانی که مرور فیلم های ویدئویی پیش از آزمون انجام شد، نمرات بالاتری به دست آمد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

استفاده از ویدئوهای آموزشی در کلاس، نظریه، پژوهش و عمل

علم شناختی حوزه ای است که بر چگونگی پردازش اطلاعات توسط انسان تمرکز می کند. در رابطه با ویدئوهای آموزشی، از آنجا که آن ها هم از طریق کانال های پردازشی بصری/تصویری و هم لغوی/سمعی دریافت می شوند یادگیرنده می تواند با کمک حافظه و یادآوری ارتباط بهتری با آن ها برقرار کند.

به منظور به حداکثر رساندن درک و پردازش، ۴ نکته زیر بهترین روش برای طراحی، ایجاد ویدئوهای آموزشی موثر هستند:

۱. **سیگنال دهی:** از طریق استفاده از متن یا گرافیک بر صفحه که توجه یادگیرنده را جلب کرده و اطلاعات خاصی که باید پردازش شود را برجسته می سازد.
۲. **بخش بندی:** اطلاعات به قطعات با اندازه ی مناسب تقسیم می شوند تا یادگیرنده در تلاش برای یادگیری بر آن ها کنترل بهتری داشته باشد. این کار از طریق مدیریت موثر مدت زمان ویدئو و استفاده از استراحت یا توقف در سراسر آن بدست می آید.
۳. **وجین کردن:** حذف اطلاعات غیرلازم در یک ویدئو که ممکن است توانایی یادگیری برای پردازش و یادآوری اطلاعات را کاهش دهد. وجین کردن ظرفیت حافظه ی یادگیرنده را در هر دو بخش سمعی و بصری افزایش می دهد.
۴. **ماهیت سازگار:** به ارائه اطلاعات به شکلی اشاره دارد که هر دو کانال صوتی و تصویری را به طور همزمان تحت تاثیر قرار دهد. مثالی از این گزینه استفاده از صدای راوی در زمان نمایش انیمیشن بر صفحه است که باعث افزایش پردازش در حافظه ی در حال کار شده و از سربار شناختی جلوگیری می کند.

پیشنهاداتی که در ادامه می آید برای ساخت یک ویدئو آموزشی مفید موثر یاریگر خواهد بود:

- مدت زمان ویدئو بیشتر از ۵ دقیقه نباشد، مگر آنکه میزان اطلاعات ارائه شده بسیار زیاد شود.
- حفظ گام آهنگ محاوره ای و مشتاقانه برای درگیر نگه داشتن آموزنده
- حفظ تعادل میان عناصر بصری و صوتی در طول فیلم
- تقسیم مدت زمان فیلم به بخش های کوتاه با استفاده از عناوین فرعی یا طراحی متفاوت
- درج ویژگی های تعاملی یا واکنشی مانند یک امتحان کوتاه برای ارتقاء واکنش و مالکیت.

در استفاده از ویدئو کلیپ در کلاس درس، کلیپ های کوتاه (۵ تا ۱۰ دقیقه) به دانش آموزان کمک می کنند که اطلاعات را بدون تحت فشار قرار گرفتن یا از دست دادن تمرکز بیاموزند. فیلم های طولانی تر نیز تاثیر دارند اگرچه زمان کل آن ها باید معمولاً کمتر از ۳۰ دقیقه باشد. نمایش فیلم ها در قطعات کوتاه و در نظر گرفتن زمان کل مشخص به درگیر نگه داشتن بیننده کمک می کند. استفاده از کپشن ها و زیرنویس ها در ویدئو نیز در کمک به کسب و پردازش اطلاعات توسط دانش آموز مفید است. این کاربرد به خصوص هنگامی اهمیت می یابد که جمعیت متغیر دانش آموزان شامل افرادی یا زبان مادری غیرانگلیسی و یا دانش آموزان با نیازهای ویژه نیز می شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

مزایای تدریس مجازی

در دنیای کنونی همه ماهر روزه با اینترنت درگیر هستیم از پرداخت قبض ها گرفته تا درخواست ماشین و دانلود موزیک و فیلم و چک کردن ایمیل و فعالیت در شبکه های اجتماعی، اما استفاده از اینترنت تنها به اینها ختم نمی شود. یادگیری آن هم در دنیای مجازی ره آوردی از پیشرفت تکنولوژی برای بشر بوده است. با کمک دنیای فناوری اطلاعات و سامانه آموزش مجازی افراد می توانند در هر لحظه و در هر مکانی آموزش ببینید.

یادگیری مبتنی بر وب معمولا با عنوان آموزش الکترونیکی یا آموزش مجازی شناخته شده است که این اتفاق اساسا شامل یادگیری آنلاین از طریق دوره های آموزشی است که عموما در سامانه آموزش مجازی (نرم افزار آموزش مجازی) ارائه می شوند. با کمک سامانه آموزش مجازی می توان تمام فرایندهای یادگیری را بصورت الکترونیکی انجام داد. با پیدایش سیستم های آموزش الکترونیکی که امروزه نقش برجسته ای را در میان تمام کسانی که تمایل به یادگیری دارند پیدا کرده است، ایجاد فضای شخصی آموزشی برای کاربران فراهم شده است تا آنها بتوانند به دوراز هر گونه دغدغه ای از مزایای آموزش الکترونیکی برخوردار باشند. در ادامه می خواهیم به برخی از مزایای سیستم آموزش الکترونیکی بپردازیم.

۱- کاهش هزینه های آموزشی مبتنی بر یادگیری

آموزش حضوری همواره هزینه حمل و نقل به مرکز آموزشی را با خود به همراه دارد که علاوه بر هزینه رفت و آمد، آلودگی هوا را نیز در کلان شهر ها را نیز به همراه دارد. اما با استفاده از آموزش مجازی، افراد می توانند هزینه های آموزشی را به نسبت کاهش دهند. با کمک یادگیری الکترونیکی تحقق عدالت آموزشی و ایجاد فرصت یادگیری برای افراد در هر لحظه و در هر مکان با هر بودجه فراهم می شود. با استفاده از دوره های آموزشی مجازی، نیاز به فضای آموزشی فیزیکی برای کارکنان حذف می شود و این به نوبه خود می تواند به شدت هزینه های ایجاد و نگهداری فضای آموزشی را کاهش دهد. در برخی موارد، حتی نیاز به استخدام یک مدرس مستقیم را نیز حذف می کند.

۲- کسب درآمد بیشتر برای شرکت های استفاده کننده از آموزش الکترونیکی

همواره آموزش یکی از اساسی ترین راه ها برای بهبود عملکرد کارکنان بوده است. در صورتی که سازمان ها برنامه های آموزشی مدونی را برای کارکنان خود در نظر بگیرند می توانند بازدهی پرسنل خود را بالا برده و از درآمد بیشتری را برای سازمان خود به دست آورد.

۳- افزایش بهره وری با آموزش الکترونیکی

نه تنها استفاده از elearning می تواند افزایش درآمد در هر کارمند را به همراه داشته باشد بلکه می تواند بهره وری آنها را نیز افزایش دهد. با به رسمیت شناختن آموزش و یادگیری الکترونیکی در سازمان می توان ۳۰٪ بازگشت سرمایه را افزایش داد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۴- افزایش رضایت مندی شغلی کارکنان

بر طبق برخی مطالعات انجام شده در حوزه منابع انسانی، رضایت کارکنان در محیط کاری و فضای شغلی تاثیر مستقیمی با روابط کاری بین مدیر و پرسنل دارد. اغلب کارکنانی که بستر مناسب برای پیشرفت و یادگیری در راستای بهبود فرایند عملکردی داشته باشند احتمال ترک کارفرما و محیط شغلی در آنها کمتر خواهد بود.

۵- یادگیری بهینه با انعطاف پذیری دوره های آموزش الکترونیکی

آموزش الکترونیکی ره آوردی است که دنیای فناوری اطلاعات برای افراد شاغل و تمام کسانی که با کمبود زمان برای آموزش مواجه بوده اند به ارمغان آورده است. از آنجایی که آموزش الکترونیکی می تواند در هر زمان از روز و با حذف محدودیت ها انجام شود، تمام مشتاقان یادگیری می تواند درحرفه و تحصیلات خود متمرکز شوند و همیشه به روز باشند.

۶- ELearning بستری همیشه در دسترس

آموزش الکترونیکی اجازه می دهد تا افراد در تمام سنین برای یادگیری مهارت های جدید بدون محدودیت به طور یکسان با استفاده از دوره های آموزشی الکترونیکی اقدام کنند.

۷- راحتی و آرامش در آموزش

استفاده از کلاس های آموزش حضوری با مشکلاتی همچون عدم انعطاف پذیری در زمان کلاس های آموزشی، نشستن در صندلی ناراحت کننده، و درد ناشی از کمر درد تا پایان روز را برای افراد در بر دارد. اما هنگامی که افراد، آموزش آنلاین را انتخاب می کنند دیگر نیازی به کلاس فیزیکی نخواهند داشت. افراد می توانند در هر فضایی که دوست دارند منزل یا در محیط کار و یا هر مکان دیگری، تمام سخنرانی ها و محتوای آموزشی مورد نیاز خود را از طریق نرم افزار آموزش مجازی و کلاس مجازی در اختیار داشته باشند.

۸- سازمانی با دانش روز

همواره داشتن یک برنامه قدرتمند برای یادگیری الکترونیکی، برای شرکت ها سودمند است. این کار به سازمان ها کمک می کند کارکنان خود را به روز نگه دارند.

همانطور که تا اینجا متوجه شدید آموزش مجازی نه تنها بعنوان یک بستر آموزشی می تواند ما را در انجام اهداف آموزشی یاری نماید بلکه با حذف تمام محدودیت ها این امکان را فراهم می سازد تا به سرعت به یادگیری های فردی و گروهی بپردازیم و درعین حال می توانیم رویکردی متفاوت همراه با یادگیری را نیز تجربه کنیم..

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

معایب آموزش الکترونیکی

- جا دارد در کنار جنبه‌های مثبت این نوع آموزش به برخی از ایرادات آن نیز اشاره شود. از آن جمله:
- ۱- ارتباطات اجتماعی کمتر دانش آموزان و دانش جویان در حین تحصیل پیشنهاد: این مشکل را تا حدی می‌توان با فراهم آوردن شرایطی چون اضافه کردن چند درس حضوری به برنامه مصوب آموزشی جبران نمود. علاوه بر ارائه دروس عملی و آزمایشگاهی، این دروس می‌توانند به طور اختصاصی به آموزش مسائل اجتماعی و تربیتی بپردازد. این دروس در مدت زمان معین و الزاماً حضوری برگزار خواهد شد ولی با توجه به شرایطی می‌تواند در محیطی نزدیک به محل زندگی دانش آموز و در بازه‌های زمانی مشخص (حتی خارج از سال تحصیلی رسمی و در فصل تابستان) برگزار شود. همچنین می‌توان در محله‌های زندگی دانش آموزان برنامه‌هایی را با توجه به نظر کارشناسان امور تربیتی پیاده کرد. البته دور از انصاف است که از فضای صمیمی ایجاد شده در استفاده از امکاناتی چون Forum، Chat، E-mail و... در ایجاد ارتباط دوستانه و صمیمی متقابل مابین فراگیران الکترونیکی به راحتی بگذریم. با این حال این انتقاد تا حدی به این شیوه آموزش وارد است.
  - ۲- عدم برابری در دسترسی به تکنولوژی‌های مورد نیاز (اینترنت، کامپیوتر، تلفن و...) چه از لحاظ مشکلات اقتصادی خانواده‌ها و چه از لحاظ دور بودن از امکانات شهری پیشنهاد: تجهیز مدارس به رایانه و ایجاد تسهیلات برای دبیران و دانش آموزان جهت خرید رایانه، و استفاده از کافی نت‌های پرسرعت تر و یا قرار دادن سرورهای کامپیوتری در شهرستان‌های بزرگ.
  - ۳- عدم برابری دانش آموزان از لحاظ سواد و دانش استفاده از کامپیوتر و در نتیجه ایجاد مشکل در تنظیم روند تدریس ۴- کنترل کمتر معلمان بر دانش آموزان و کاهش ارتباط چهره به چهره و غیر کلامی پیشنهاد: اگر کنترل در چارچوب مسائل علمی باشد باید گفت دوره‌های آموزش الکترونیکی میبایست از روش‌هایی به منظور اخذ فیدبک سریع استفاده کند تا در صورت اشکال و یا عدم موفقیت، سریعاً نسبت به برطرف نمودن آن اقدام نماید. امتحانات کوتاه مدت برای اخذ فیدبک سریع از فراگیران مناسب‌ترین روش برای سنجش میزان موفقیت در آموزش است. و در صورتی که کنترل در چارچوب مسائل رفتاری-تربیتی باشد پیشنهاداتی در مورد اول ارائه شد.
  - ۵- پهنای باند محدود و سرعت پایین دسترسی به اینترنت در ایران باعث کاهش کارایی این شیوه می‌شود.
  - ۶- تجربه کم نسبت به این روش آموزشی در ایران

الف) فارسی

- ابطحی، معصومه السادات و ندیری، خدیجه. (۱۳۹۰). رابطه خلاقیت و سازگاری اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش آموزان متوسطه شهر زنجان. فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی. سال سوم، شماره ۲. (۱۰). ۱۵-۲۸.
- اتکینسون، ر.؛ ریچارد سی؛ اس. ادوارد ای، اسم؛ داریل ج. ب. (۱۳۸۴). زمینه روان شناسی. ترجمه، حسن رفیعی، جلد دوم، تهران: انتشارات ارجمند.
- امیر رستگار، خالد. (۱۳۸۹). سنجش رابطه جامعه پذیری در دانشگاه با انگیزش تحصیلی دانشجویان. فصلنامه علمی-پژوهشی راهبرد فرهنگ. شماره دوازدهم و سیزدهم. (۱). ۱۳۵-۱۵۷.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- بحرانی، محمود. (۱۳۸۴). مطالعه انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه استان فارس و عوامل همبسته با آن. مجله علوم اجتماعی و انسانی شیراز (ویژه نامه علوم تربیتی). دوره ۲۲. شماره ۴. ۱۰۴-۱۱۵.
- بحرانی، محمود. (۱۳۸۸). بررسی روایی و پایایی مقیاس انگیزش تحصیلی هارتز. فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات روان‌شناختی. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهراء. دوره ۵. شماره ۱. (۱). ۵۱-۷۲.
- بیدی، فاطمه؛ نامداری پژمان، مهدی؛ امانی، احمد؛ قنبری، سیروس و کارشکی، حسین. (۱۳۹۱). تحلیل ساختاری ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با افسردگی، سازگاری اجتماعی و عزت نفس. مجله علمی- پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان. دوره نوزدهم، شماره ۳، شماره مسلسل ۶۵. ۴۱-۴۸.
- پروین، لارنس؛ جان، الیور، بی. (۱۳۸۱). روانشناسی شخصیت نظریه و پژوهش. ترجمه: محمدجعفر جوادی و پروین کدیور، تهران: نشر آیش.
- پناهی، یعقوب؛ فرجی، رباب و اصلانی، طاهر. (۱۳۹۲). آسیب‌های روانی- اجتماعی و وابستگی به تلفن همراه در دانش‌آموزان. ششمین همایش بین‌المللی روان‌پزشکی کودک و نوجوان. دانشگاه علوم پزشکی تبریز. دانشکده پزشکی.
- جوکار، بهرام؛ سلیمی، عظیم. (۱۳۹۰). ویژگی‌های روان‌سنجی فرم کوتاه مقیاس احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی بزرگسالان. مجله علوم رفتاری. دوره ۵، شماره ۴. (۴). ۳۱۱-۳۱۷.
- حسین چاری، مسعود؛ خیر، محمد. (۱۳۸۱). بررسی کارایی یک مقیاس برای سنجش احساس تنهایی در دانش‌آموزان دوره راهنمایی. مجله علوم اجتماعی انسانی دانشگاه شیراز. دوره نوزدهم، شماره ۱ (۴). (پیاپی: ۳۷). ۴۶-۵۹.
- خدایاری فرد، محمد؛ نصفت، مرتضی؛ غباری بناب، باقر؛ شکوهی یکتا، محسن و به پژوه، احمد. (۱۳۸۱). عوامل مرتبط با سازگاری اجتماعی فرزندان جانباز و غیرجانباز شهر تهران. گزارش نهایی طرح پژوهشی زیر نظر بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی.
- خوش‌کنش، ابوالقاسم؛ اسدی، مسعود؛ شیرعلی پور، اصغر؛ کشاورز افشار، حسین. (۱۳۸۹). نقش نیازهای بنیادین و حمایت اجتماعی در سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان مقطع متوسطه. فصلنامه روانشناسی کاربردی. سال ۴، شماره ۱ (۱۳). ۸۲-۹۴.
- درتاج، فریبرز؛ مصائبی، اسدالله؛ اسدزاده، حسن. (۱۳۸۸). تأثیر آموزش مدیریت خشم بر پرخاشگری و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان پسر ۱۲ تا ۱۵ ساله. فصلنامه روانشناسی کاربردی. سال ۳، شماره ۴. (۱۲). ۶۲-۷۲.
- دهشیری، غلامرضا؛ برجعلی، احمد؛ شیخی، منصوره و حبیبی عسکراآباد، مجتبی. (۱۳۸۷). ساخت و اعتباریابی مقیاس احساس تنهایی در بین دانشجویان. مجله علمی- پژوهشی روانشناسی. شماره ۱۲. (۳). ۴۷-۲۸۲-۲۹۶.
- رودباری، زهرا و ساداتی قلعه، سیدحمید. (۱۳۹۲). رابطه سلامت عمومی و استفاده مفرط از تلفن همراه در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان نکا. ششمین همایش بین‌المللی روان‌پزشکی کودک و نوجوان. دانشگاه علوم پزشکی تبریز. دانشکده پزشکی.
- روشن میلانی، شیوا؛ آقایی منور، اسماعیل؛ خردمند، فاطمه؛ صبوری، احسان؛ میکائیلی، پیمان؛ مسعودی، سیما و متذکر، مرتضی. (۱۳۹۰). بررسی انگیزش تحصیلی و ارتباط آن با وضعیت فردی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی ارومیه. دو ماهنامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره ۹. شماره ۵، (۳۴). ۳۵۷-۳۶۶.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- زربخش بحری، محمدرضا؛ راشدی، وحید و خادمی، محمد جواد. (۱۳۹۱). احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان. مدیریت ارتقای سلامت دوره ۲. شماره ۱. (۴). ۳۲-۳۸.
- سینها، ای. کی. پی. و سینک، آر. پی. (۱۹۹۳). راهنمای پرسش‌نامه سازگاری دانش آموزان دبیرستانی. ترجمه ابوالفضل کرمی. (۱۳۸۰). تهران: مؤسسه روان تجهیز سینا.
- شرکت فن آوری خدمات سلامت ایرانیان. (بی تا). تلفن همراه و سلامت. واحد آموزش و تولید رسانه های سلامت شرکت برکت تل وابسته به ستاد اجرایی فرمان حضرت امام خمینی (ره). (قابل دسترسی بر روی: <http://www.8999.ir/aboutus.aspx>).
- شولتس، دوان. (۱۳۸۵). روان شناسی کمال: الگوهای شخصیت سالم. ترجمه گیتی خوشدل، تهران: نشر پیکان.
- شهنی بیلاق، منیجه؛ بنابی مبارکی، زهرا؛ شکرکن، حسین. (۱۳۸۴). بررسی روابط بین موضوعی و درون موضوعی انگیزش تحصیلی (خودکارآمدی، ارزش تکلیف، هدف های عملکردگرا، عملکردگریز و تبحری) در دانش آموزان دختر سال اول دبیرستان شهراواز. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز. دوره ۳، سال ۱۲، شماره ۳، ۷۶-۴۷.
- شیلینگ، لوئیس. (۱۳۹۰). نظریه های مشاوره. ترجمه خدیجه آراین، تهران. انتشارات اطلاعات. ویرایش اول، چاپ نهم.
- طاهری، عبدالمحمد و فیاضی، مهسا. (۱۳۹۰). علل افت انگیزش تحصیلی از دید دانش آموزان با توجه به جنسیت و زمینه خانوادگی آن‌ها. نشریه علمی- پژوهشی فناوری آموزش. سال پنجم. جلد ۵. شماره ۴ (۲). ۲۸۷-۲۹۸.
- طهماسیان، کارینه؛ اناری، آسیه و صدق پور، بهرام صالح. (۱۳۸۸). اثر مستقیم و غیر مستقیم خود اثرمندی در احساس تنهایی نوجوانان. مجله علوم رفتاری. دوره ۳، شماره ۲. (۲). ۹۳-۹۷.
- عابدینی، یاسمین؛ زمانی، بی بی عشرت. (۱۳۹۱). بررسی انگیزه، میزان و نوع استفاده از تلفن همراه در دانشجویان. فصلنامه علمی - پژوهشی روانشناسی معاصر ۱۳۹۱، ۷(۲)، ۷۳-۸۶.
- عباسزاده، محمد؛ عزیززاده اقدم، محمد باقر و کوهی، کمال. (۱۳۸۷). عوامل اجتماعی- فردی مؤثر بر انگیزش تحصیلی در دانش آموزان متوسطه. مجله علمی-پژوهشی جامعه شناسی، سال اول، شماره ۱. (۴). ۴۳-۶۶.
- عبدخدائی، محمد سعید؛ سیف، علی اکبر؛ کریمی، یوسف و بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۷). تدوین و هنجاریابی مقیاس انگیزش تحصیلی و بررسی اثر بخشی آموزش مهارت های مطالعه بر افزایش یادگیری. فصلنامه مطالعات تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی. سال ۹، شماره ۱. ۵-۲۰.
- عطایی، نغمه؛ فرازی، زهرا؛ کیوان کار، مهدی. (۱۳۹۲). مدل یابی علی بهزیستی ذهنی با توجه به مولفه های پورنوگرافی از طریق تلفن همراه، تمایلات جنسی، رفتار های مغایر جنسی در نوجوانان. ششمین همایش بین المللی روان پزشکی کودک و نوجوان. دانشگاه علوم پزشکی تبریز. دانشکده پزشکی.
- فرشیدفر، زهرا؛ عطایی، نغمه؛ فرازی، زهرا. (۱۳۹۲). بررسی نگرش، کاربرد و تاثیر تلفن همراه و پیام کوتاه در نوجوانان. ششمین همایش بین المللی روان پزشکی کودک و نوجوان. دانشگاه علوم پزشکی تبریز. دانشکده پزشکی.
- فروم، اریک. (۱۳۸۷). بحران روان کاوی. ترجمه اکبر تبریزی، تهران: انتشارات فروزش. ویرایش اول، چاپ دهم.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

- کاوسیان، جواد؛ فراهانی، محمد نقی؛ کدیور، پروین؛ هومن، عباس؛ شهرآرای، مهرانز و فرزاد، ولی الله. (۱۳۸۶). مطالعه عوامل موثر بر انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دبیرستان های سراسر کشور در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳. فصلنامه علمی- پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز. سال دوم. شماره ۸. (۴). ۸۵-۱۰۸.
- کارور، چارلز، اس. شی و مایکل، اف. (۱۳۷۵). نظریه‌های شخصیت. ترجمه احمد رضوانی، مشهد: معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی .
- گل محمدیان، محسن؛ یاسمی نژاد، پریسا. (۱۳۹۰). هنجاریابی، روایی و پایایی مقیاس استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه COS در دانشجویان. فصلنامه علمی- پژوهشی یافته های نو در روان‌شناسی. سال ششم، شماره ۱۹، (۲). ۳۷-۵۲.
- ماسن، پاول هنری؛ کیگان، جروم؛ هوستون؛ آلتا کارول و کانجر، جان جین وی. (۲۰۰۱). رشد و شخصیت کودک. ترجمه مهشید یاسایی. (۱۳۸۲). چاپ اول. تهران، نشر مرکز.
- مقیمیان، مریم؛ کریمی، طیبه. (۱۳۹۱). ارتباط صفات شخصیت و انگیزش تحصیلی در دانشجویان پرستاری. نشریه مرکز تحقیقات مراقب‌های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران (نشریه پرستاری ایران). دوره بیست و پنجم. شماره ۷۵. (۱). ۲۰-۹.
- منصور، محمود و دادستان، پریخ. (۱۳۸۸). روانشناسی ژنتیک. جلد دوم. تهران: انتشارات رشد.
- منصور، محمود. (۱۳۹۲). احساس کهنتری. تهران: دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات ویراست سوم.
- نادری، فرح؛ حق‌شناس، فریبا. (۱۳۸۸). رابطه تکانش‌گری و احساس تنهایی با میزان استفاده از تلفن همراه در دانشجویان. فصلنامه یافته های نو در روانشناسی. شماره ۴. (۱۲). ۱۱۱-۱۲۱.
- نجفی، محمود؛ دهشیری، غلامرضا؛ شیخی، منصوره و دبیری، سولماز. (۱۳۹۰). نقش حرمت خود و مؤلفه های تنهایی در پیش بینی پیشرفت تحصیلی. فصلنامه علمی-پژوهشی روان‌شناسی تربیتی، سال هفتم، شماره ۲۲، (۴). ۱۷۱-۱۵۵.
- نویدی، احد. (۱۳۸۷). تأثیر آموزش مدیریت خشم بر مهارت‌های سازگاری پسران دوره متوسطه شهر تهران. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، شماره ۴، (۴). ۳۹۴-۴۰۳.
- واحدی، شهرام؛ اسماعیل پور، خلیل؛ زمان زاده، وحید و عطایی زاده، افسانه. (۱۳۹۱). نیمرخ های انگیزش تحصیلی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی: رویکرد فرد-محور. فصلنامه افق پرستاری سال ۱، دوره ۱، شماره ۱، (۱). ۳۶-۴۶.
- ویسانی، مختار؛ غلامعلی لولسانی، مسعود و اژه ای، جواد (۱۳۹۱). نقش اهداف پیشرفت، انگیزش تحصیلی و راهبردهای یادگیری بر اضطراب آمار: آزمون مدلی علی. مجله علمی پژوهشی روان شناسی. دوره ۶۲. سال شانزدهم، شماره ۲. ۱۴۲-۱۶۰.
- یاسمی نژاد، پریسا؛ گل محمدیان، محسن. (۱۳۹۰). بررسی رابطه پنج عامل نیرومند شخصیت و استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی دزفول. فصلنامه پژوهش های روانشناسی اجتماعی. دوره ۱، شماره ۲. ۷۹-۱۰۵.
- یارمحمدیان، احمد؛ شرفی راد، حیدر. (۱۳۹۰). تحلیل رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی در نوجوانان. فصلنامه جامعه شناسی کاربردی (مجله پژوهشی علوم انسانی دانشگاه اصفهان). سال ۲۲، شماره ۴ (۴۴). ۳۵-۵۰.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

- یوسفی، علی رضا؛ قاسمی، غلامرضا و فیروزنیا، سمانه. (۱۳۸۸). ارتباط انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۹(۱): ۷۹-۸۵.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

(ب) لاتین

- Ansbacher, H. L., & Ansbacher, R. R. (1956). The individual Psychology of Alfred Adler. New York: Basic Books
- Arnett, J.J.(1995). Broad and Narrow Socialization. Journal of Marriage & the Family , Vol. 57, No. 3. 617-628
- Asher, S. R. & Paquette, J. A. (2003). Loneliness and peer relations in childhood. Current Directions in Psychological Science, 12, 75-78.
- Azuki, T.(2008). Today's mobile phone users: current and Emerging Trends, (www. Azuki systems.com.).
- Baumeister, R . F.; & Leary, M. R . (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. Psychological Bulletin, 117, 497-529.
- Biederman, J., Faraone, S., Barth, R.P., Chen, W.J.(1993). Social adjustment inventory for children and adolescents. Journal of American Academic Child and Adolescence Psychiatry, 32(5), 1059-1065
- Billieux, J; vander linden, M; Rochat, L. (2008). The Role of Impulsivity in actual and Problematic use of the mobile phone. Journal Applied cognitive psychology, 22, 1195-1210.
- Bonetti, L. (2009). The relationship of loneliness and social anxiety with children's and adolescent's online communication. Submitted in fulfillment of the requirement for the degree of Master of Education. School of Learning and Professional Studies. Faculty of Education. Queensland University of Technology.
- Brehm, S; Kassin, S. (1996). Social Psychology 3th. Allen and Bacom
- Chen, K.C., & Jang, S.J.(2010). Motivation in online learning: Testing a model of self determination theory. Journal of Computers in Human Behavior,26,741-752
- Chipuer, H. M. (2001). Dyadic attachments and community connectedness: Links with youths'loneliness experiences. Journal of Community Psychology, 29, 429-446.
- Clark, M. H. , & Schroth, C. A. (2010). Examining relationships between academic motivation and personality among college students. Journal of Learning and Individual Differences, 20, 19-24.
- Cutrona, C. E. (1982). Transition to college: Loneliness and the process of social sourcebook of current adjustment. In L. A. Peplau & D. Perlman (Eds.), Loneliness: A theory, research and therapy (pp. 291-309). New York: Wiley.
- Deborah, Y., Turner, A., & Romano, M.(1993). Children of Chronic Pain Patients: risk factor for a maladjustment. Pain, 52, 311-317

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

- Donna, J. Reid, M. S. and Fraser, J.M. (2007). Text or Talk? Social Anxiety, Loneliness, and Divergent Preferences for Cell Phone Use. *Journal of Cyber Psychology & Behavior* Volume 10, Number 3, 424-436. •
- Dunn, J.C., Dunn, J.G., & Bayduza, A. (2007). Perceived athletic competence, socio-metric status and loneliness in elementary school children. *Journal of Sport Behavior*, 30 (3), 249-269. •
- Erikson, E. H. (1975). *Life history and the historical moment*. New York : Norton. BF175 ..E74 •
- Goossens, L.; & Marcoen, A. (1999). Adolescent loneliness, self-reflection, and identity: From individual differences to developmental processes. In K. J. R otenberg & S. Hymel (Eds.), *Loneliness in childhood and adolescence* (pp. 225-243). Cambridge, England: Cambridge University Press. •
- Heinrich, L. M.; & Gullone , E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Journal of Clinical Psychology Review*, 26, 695-718. •
- Heinrich, M.L., & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26, 695–718 •
- Horowitz, L.M., & French, R.S. (1979). Interpersonal problems of people who describe themselves as lonely. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74(4), 762-764. •
- Joinson, A.N. (2003). *Understanding the psychology of internet Macmillan. Behavior, irtual worlds, real lives*. London: Palgrave •
- Kamibeppu, K. , sugiura, H. (2005). Impact of the mobile phone on Junior high school students' friendships in the Tokyo Metropolitan area, *Cyber psychology & Behavior*, 8: ۱۲۱-۱۳۰ Full Text via cross Ref/View Record in scopus cited by in scopus .7. •
- Kerns, K. A. , & Stevens, A. C. (1996). Parent-child attachment in late adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 25(3), 322-325 •
- Laramie, D.J. (2007). *Emotinal and behavioral aspects of mobile phone use*. «ph.D» thesis of psychology, the califarnia school of professional psychology. (www.sciencedirect.com/science •
- Lee, J. Q. , McInerney, D. M. ,Liem, G. A. D., & Ortiga, Y. P.(2010). The relationship between future goals and achievement goal orientations: An intrinsic–extrinsic motivation perspective. *Journal of Contemporary Educational Psychology*, 1-16. •
- Lee,S., Tam,C.L., &Chie,Q.T. (2013).*Mobile Phone Usage Preferences: The Contributing Factors of Personality, Social Anxiety and Loneliness*. pringer Science+Business Media Dordrecht. Soc Indic Res. DOI 10.1007/s11205-013-0460-2. •
- Lepp, A., Barkley, J. E. & Karpinski, A. C.(2014). The relationship between cell phone use, academic performance, anxiety, and Satisfaction with Life in college students. *Journal of Computers in Human Behavior archive*. Volume: 31. 343-350 •

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

- Maccoby, E. E., & Martin, B. (1983). Socialization in the context of the family: Parent – child interaction. In E. M. Hetherington (ed.), P. H., Mussen (series ed.), Handbook of child Psychology, 4. Socialization, Personality and social development. New York: Wiley
- McWhirter, B. T. (1990) Loneliness: A review of current literature, with implications for counseling and research. *Journal of Counseling and Development*, 68, 417-422.
- Neto, F.; & Barros, J. (2000). Psychosocial concomitants of loneliness among students of Cape Verde and Portugal. *Journal of Psychology*, 134, 503-514.
- Parkhurst, J.T., & Hopmeyer, A. (1999). Developmental change in the source of Loneliness in childhood: Constructing a theoretical model. in: K. J. Rotenberg & S. Hymel (Eds.), *Loneliness in childhood and adolescence* (pp. 56-76). New York: Cambridge University Press
- Peplau, L. A.; & Perlman, D. (1982). *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy*, New York: Wiley.
- Rotenberg, K. J. (1999). Parental antecedents of children's loneliness. In K. J. Rotenberg, & Hymel (Eds.), *Loneliness in childhood and adolescence* (pp. 176-200). Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Rotenberg, K.J.; MacDonald, K.; Keltie, K.; Jing, V & Emily, F. (2004). The relationship between loneliness and interpersonal trust during childhood. *Journal of Genetic Psychology*, 6, 16-20
- Steinberg, L. (1992). Authoritative Parenting and adolescent adjustment across varied ecological niches. Based in Part on a paper present at Biannual meeting of the S. Washington, D.C. Press
- Vanhalst, J., Klimstra, T.A., Luyckx, K., Scholte, R.H.J., Engels, R.C.M.E., & Goossens, L. (2012). The interplay of loneliness and depressive symptoms across adolescence: exploring the role of personality traits. *Journal of Youth and Adolescence*, 41, 776-787
- Wei, R. (2006). The Influence of mobile phone Advertising on Dependency: A Cross-Cultural study of mobile use between American and Chinese youth
- Weiss, R. S. (1973). *Loneliness: The experience of emotional and social isolation*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Weissman, M.M. (1975). The assessment of Social adjustment. A Review of Techniques In *ARC Gen Psychiatry*, 32, 125-136
- Wheeler, L., Reis, H., & Nezlek, J. B. (1983). Loneliness, social integration, and sex roles. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, 943-953.
- Wright, S. L. (2005). *Loneliness in the workplace*. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Canterbury